

XXVII. Työttömyyden lieventämistä koskevat Helsingin kaupungin toimenpiteet vuosina 1931—34.

Kaupunginhallituksen toimeksiannosta kansliasihteeri T. Nordberg on laatinut seuraavan sisältöisen selostuksen kaupungin toimenpiteistä työttömyyden lieventämiseksi v. 1931—34:

Katsaus työttömyystilanteeseen. Jo v:n 1929 viimeisinä kuukausina työolot olivat käyneet huolestuttaviksi, varsinkin miesten keskuudessa. Suunta jatkui sen jälkeen samanlaisena kärjistyen v. 1930. Työhenkilökuntaa vähennettiin kaikkialla niin teollisuus- kuin muillakin tuottavilla toiminta-aloilla, ja kaupungin viranomaisten oli pakko turvautua poikkeuksellisiin toimenpiteisiin työttömyyden vastustamiseksi ja puutteen lieventämiseksi. Sopivia töitä oli aloitettava, talousarvio sovellettava pula-ajan vaatimusten mukaiseksi noudattaen mitä suurinta säästäväisyyttä missä vain voitiin, kun taas ylimääräisiä töitä ja köyhäinhoitoa varten tarkoitettut määrärahat nousivat ylenmäärin. Elokuun 18 p:nä 1930 rahatoimikamari päätti, siinä tapauksessa, että valtio avustaisi kaupunkia sen taistelussa työttömyyttä vastaan, asettaa säädetyn työttömyyslautakunnan, ja tammikuun 22 p:nä 1931 kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö suostui kaupunginhallituksen anomukseen saada toimia mainittuna lautakuntana. Avustustoiminnan järjesti osaksi kaupunki, joka toimeenpani vara- ja ylimääräisiä yleisiä töitä, järjesti ammattikursseja ja jakoi suoranaisia avustuksia, osaksi valtio, joka samoin järjesti vara- ja ylimääräisiä töitä sekä sitä paitsi pani käyntiin maanviljelystilain asuttamisen ja ylläpiti työttömien työ- ja nuorisosiirtoloita, sekä osaksi eräät yksityiset hyväntekeväisyysjärjestöt, joiden työtä kaupunki rahallisesti tuki. Kurssitoimintaansa varten kaupunki sai valtionapua suorittaen puolestaan sovitun osan valtion työ- ja nuorisosiirtoloihin sijoitettujen helsinkiläisten työttömien sekä asutustoiminnan aiheuttamista kuluista. Valtion varatoissa työskentelevät nauttivat myöskin eräitä kunnallisia avustuksia.

Työttömien välittämistä kaupungin ja valtion vara- ja ylimääräisiin töihin sekä kursseille y.m. huolehti kokonaan kaupungin työnvälitystoimisto. Sitä oli v. 1931 laajennettava perustamalla Vallilaan haaratoimisto, joka kuitenkin kesän aikana, v:n 1934 kesäkuukausia lukuunottamatta, pidettiin suljettuna. Helmikuun 1 p:nä 1934 kaupunginhallitus päätti perustaa uudet haara-toimistot myöskin Kallioon ja Toukolaan. Vähäisen liikkeen vuoksi Toukolan haaratoimisto kuitenkin suljettiin jo kesäkuussa 1934 ja marraskuun 1 p:stä 1934 lukien lakkautettiin myöskin Vallilan ja Kallion haaratoimistot.

Työnvälitystoimiston kortiston rinnalla pidettiin kesästä 1931 alkaen kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön antamien ohjeiden mukaista erityistä työttömyyskortistoa, johon merkittiin ne työttömät, jotka olivat ilmoittaneet olevansa halukkaita menemään kunnan tai valtion järjestämiin varatöihin, ja ammattinsa y.m. puolesta soveltuivat sellaisiin töihin; heidän antamiensa tietojen todenperäisyys sekä heidän avuntarpeensa oli todettava kotikäynnillä tai köyhäinhoidon keskusrekisterissä olevien tietojen nojalla. Tämän

»valtion kortiston» tietoihin perustuvat seuraavat yhdistelmät työttömien, s.o. kaupungin ja valtion vara- ja ylimääräisiin töihin sijoitettujen sekä ilman työtä olevien, lukumäärästä kunkin kuukauden lopussa v. 1931—34:

Kuukausi.	1931.			1932.			1933.			1934.		
	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.
Tammikuu	.	.	.	4,731	836	5,567	4,490	1,261	5,751	6,816	1,972	8,788
Helmikuu	4,865	839	5,704	3,925	1,173	5,098	6,418	1,753	8,171
Maaliskuu	4,640	801	5,441	3,994	1,241	5,235	5,852	1,685	7,537
Huhtikuu	2,806	736	3,542	3,507	1,140	4,647	4,680	1,354	6,034
Toukokuu	2,625	642	3,267	3,053	563	3,616	3,768	984	4,752
Kesäkuu ..	2,939	473	3,412	2,056	399	2,455	2,564	541	3,105	2,440	796	3,236
Heinäkuu	2,001	378	2,379	2,632	413	3,045	2,455	717	3,172
Elokuu	3,387	528	3,915	2,906	693	3,599	2,409	704	3,113
Syyskuu	4,044	1,209	5,253	3,604	966	4,570	2,748	722	3,470
Lokakuu ..	3,186	497	3,683	4,483	1,303	5,786	5,807	1,707	7,514	2,887	984	3,871
Marraskuu ..	3,836	565	4,401	5,242	1,209	6,451	6,628	1,958	8,586	2,961	1,087	4,048
Joulukuu ..	3,601	399	4,000	5,193	1,619	6,812	6,224	1,591	7,815	3,139	1,063	4,202

Näistä luetteloiduista työttömistä osa oli sijoitettuna erilaisiin vara- ja ylimääräisiin yleisiin töihin muiden sitä vastoin odottaessa pääsyvuoroaan niihin, kun työmahdollisuuksia ilmaantuisi, kuten alla olevasta taulukosta selviää:

Kuukausi.	1931.			1932.			1933.			1934.		
	Kaupungin vara- ja ylim. töissä olevia.	Valtion vara- ja ylim. töissä olevia.	Ilman työtä olevia.	Kaupungin vara- ja ylim. töissä olevia.	Valtion vara- ja ylim. töissä olevia.	Ilman työtä olevia.	Kaupungin vara- ja ylim. töissä olevia.	Valtion vara- ja ylim. töissä olevia.	Ilman työtä olevia.	Kaupungin vara- ja ylim. töissä olevia.	Valtion vara- ja ylim. töissä olevia.	Ilman työtä olevia.
Tammikuu	.	.	.	3,855	172	1,540	2,545	549	2,657	2,322	898	5,568
Helmikuu	3,760	260	1,684	2,809	610	1,679	2,621	1,138	4,412
Maaliskuu	3,597	326	1,518	2,803	966	1,466	2,598	1,300	3,639
Huhtikuu	1,869	438	1,235	2,166	1,072	1,409	2,119	1,259	2,656
Toukokuu	1,398	335	1,534	889	1,141	1,586	1,373	1,300	2,079
Kesäkuu ..	726	.	2,686	786	292	1,377	783	519	1,803	592	416	2,228
Heinäkuu	560	258	1,561	515	586	1,944	577	389	2,206
Elokuu	691	204	3,020	629	623	2,347	645	228	2,240
Syyskuu	1,254	216	3,783	827	751	2,992	651	414	2,405
Lokakuu ..	1,841	37	1,805	2,146	253	3,387	1,682	633	5,199	465	588	2,818
Marraskuu ..	2,145	58	2,198	2,467	254	3,730	1,970	633	5,983	552	430	3,066
Joulukuu ..	2,517	64	1,419	2,813	220	3,779	1,788	611	5,416	741	496	2,965

Kortiston elokuussa 1932 ja lokakuussa 1933 osoittama huomattava numeroiden nousu johtuu kortistosta annettujen uusien määräysten soveltamisesta, joiden mukaan kortistoon voitiin merkitä joukko sellaisiakin työnhakijoita, joita ei aikaisemmin ollut siihen merkitty. Näin ollen ovat esim. v:n 1934 valtion työttömyyskortiston osoittamista luvuista vain viimeisen neljänneksen luvut suoranaisesti verrattavissa edellisen vuoden vastaaviin lukuihin.

Kaupungin vakinaisissa yleisissä töissä oli samaan aikaan seuraava määrä työntekijöitä:

	1931.	1932.	1933.	1934.		1931.	1932.	1933.	1934.
Tammik.	1,360	1,102	1,222	1,227	Heinäk.	2,289	1,447	1,588	1,514
Helmik.	1,291	969	1,180	1,220	Elok. ..	2,466	1,732	1,812	1,491
Maalisk.	1,286	1,077	1,225	1,285	Syysk.	2,406	1,643	1,841	1,315
Huhtik.	1,720	1,271	1,308	1,644	Lokak.	2,107	1,561	1,674	920
Toukok.	2,171	1,341	1,780	1,807	Marrask.	1,880	1,409	1,733	714
Kesäk.	2,178	1,333	1,586	1,780	Jouluk.	1 654	1,147	1,645	669

Vertailun vuoksi esitetään tässä vielä kunnan kortiston mukainen työttömien lukumäärä kunkin kuukauden lopussa v. 1931—34:

Kuukausi.	1931.			1932.			1933.			1934.		
	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.	Mp.	Np.	Yht.
Tammikuu ..	3,068	610	3,678	6,405	1,817	8,222	7,968	3,424	11,392	6,926	3,207	10,133
Helmikuu ..	3,091	786	3,877	6,781	1,893	8,674	7,814	2,904	10,718	6,245	2,726	8,971
Maaliskuu ..	3,055	850	3,905	6,307	1,889	8,196	7,758	2,872	10,630	4,945	2,153	7,098
Huhtikuu ..	3,258	1,081	4,339	6,869	1,704	8,573	7,382	2,628	10,010	3,244	976	4,220
Toukokuu ..	2,734	627	3,361	6,143	1,613	7,756	5,689	2,358	8,047	1,466	670	2,136
Kesäkuu ...	2,213	473	2,686	6,206	1,850	8,056	5,403	1,978	7,381	1,652	754	2,406
Heinäkuu ..	2,151	659	2,810	5,620	1,634	7,254	5,470	2,142	7,612	1,696	761	2,457
Elokuu	2,557	882	3,439	5,974	1,883	7,857	6,111	2,435	8,546	1,736	567	2,303
Syyskuu	3,317	1,147	4,464	6,697	2,117	8,814	6,832	2,558	9,390	2,018	658	2,676
Lokakuu	3,879	1,098	4,977	7,116	2,261	9,377	6,994	2,548	9,542	2,298	837	3,135
Marraskuu ..	5,103	1,565	6,668	7,849	2,884	10,733	7,164	2,615	9,779	3,199	1,118	4,317
Joulukuu ...	4,193	1,622	5,815	7,703	2,536	10,239	5,749	2,159	7,908	3,509	1,208	4,717

Jokaiselle työnhakijalle, jolle työnvälitystoimisto ei kyennyt välittämään työtä, annettiin työttömyyskortti, joka tarkkailun vuoksi oli leimattava toimistossa kaksi kertaa viikossa. Yhä lisääntyvien väärinkäytösten estämiseksi kaupunginhallitus helmikuun 2 p:nä 1934 päätti, että kortistoon toistaiseksi oli merkittävä vain ne työttömät, jotka leimauttivat työttömyyskorttinsa kolme kertaa viikossa. Tämä päätös toteutettiin huhtikuun kuluessa työnvälitystoimiston korttijärjestelmän uudestijärjestelyn yhteydessä, mikä työolojen paranemisen ohella on myötävaikuttanut silloin tapahtuneeseen työttömien lukumäärän huomattavaan vähenemiseen. Työttömyystilanteen parannuttua kaupunginhallitus lokakuun 25 p:nä 1934 päätti, että seuraavan marraskuun 1 p:stä alkaen oli työnvälitystoimiston viikkoilmoitukseen merkittävä työttömäksi työnhakijaksi jokainen, joka sen viikon aikana oli uudistanut työhakemuksensa saamatta sen jälkeen työtä, ja että työnhakijan, joka tahtoi säilyttää vuoronsa päästä varatöihin tai saada työttömyystodistuksen tahi anoa työttömyyden johdosta avustusta köyhäinhoidolta, oli leimautettava korttinsa kahdesti viikossa¹⁾. Valtion työttömyyskortistoon merkittiin koko ajan kaikki ne annettujen määräysten mukaan kortistoon muuten hyväksyttävät, jotka kuukauden viimeisen viikon aikana olivat käyneet kerran leimauttamassa korttinsa.

Kaupungin avustustoiminta. Vara- ja ylimääräiset yleiset työt. Kaikkein tehoisimmin kaupunki saattoi avustaa järjestämällä mahdollisimman runsaasti töitä, joista, koska suurin osa työttömiä oli ulkotyöntekijöitä, tulivat kysymykseen etupäässä kaduntasoiutus- ja satamarakennustyöt. V. 1931—34 suoritettiin vara- ja ylimääräisiä yleisiä töitä yhteensä 132,555,441: 62 markan kustannuksin, kuten seuraavasta yhdistelmästä lähemmin ilmenee:

Rakennustoimiston osasto, jonka toimesta työ on suoritettu.	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.
	Kustannukset, markkaa ja penniä.				
Katurakennusosasto	21,332,910	55,23,944,688	70,14,956,330	90,16,324,799	25,76,558,729
Satamarakennusosasto	13,686,779	45,12,714,605	20,11,001,792	85,9,928,616	95,47,331,794
Talorakennusosasto	28,828	32	—	1,200,000	45,3,943,641
Puisto-osasto	—	—	262,505	25,59,078	10,33,252
Yhteensä	35,048,518	32,36,921,799	15,27,217,201	85,30,230,309	65,129,417,828
Myönnetty avustukset y.m.	—	—	1,007,953	80,1,629,658	85,500,000
Kaikkiaan	35,048,518	32,37,929,752	95,28,846,860	70,30,730,309	65,132,555,441

¹⁾ Vrt. tämän kert. s. 165—167 sekä v:n 1933 kert. s. 173.

Edellä mainittuja rahamääriä käytettiin seuraavien töiden suorittamiseen:

	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.
Rakennustoimiston katuraken- nosaston suorittamat vara- ja ylimääräiset työt	21,832,910 55	23,944,688 70	14,956,330 90	16,324,799 25	76,558,729 40
<i>Yleiset varatyöt:</i>					
Hietaniemenkatu	716,926 55	—	—	—	716,926 55
Reijolankatu	482,560 25	—	—	—	482,560 25
Vilhonvuorenkatu	374,702 65	—	—	—	374,702 65
Punkaharjuntie	355,978 80	—	—	—	355,978 80
Siltasaarenkatu	169,472 80	—	—	—	169,472 80
Nilsiantie	107,770 50	—	—	—	107,770 50
Pengerkatu	88,009 45	—	—	—	88,009 45
Eduskuntakatu	616,833 05	—	—	—	616,833 05
Porthaninkatu	786,075 30	—	—	—	786,075 30
Valtimonkatu	210 —	—	—	—	210 —
Salmentie	22,629 20	—	—	—	22,629 20
Nokiantie	154,474 05	—	—	—	154,474 05
Kuutamotie	178,601 25	—	—	—	178,601 25
Teiskontie	79,274 65	—	—	—	79,274 65
Mäntsäläntie	7,370 —	—	—	—	7,370 —
Vallilan tehdasalue	16,538 55	—	—	—	16,538 55
Vallilan kansakoulu	22,533 25	70,314 40	—	—	92,847 65
Pälkäneentie	682,933 15	32,845 95	—	—	715,779 10
Varastoalue	1,109,524 95	42,364 30	—	—	1,151,889 25
Lemuntie	1,170,255 55	430,498 85	—	—	1,600,754 40
Kuortaneenkatu	486,589 95	4,993 50	—	—	491,583 45
Kuruntie	66,858 55	10,799 45	—	—	77,658 —
Nokiankuja	95,562 85	24,152 40	—	—	119,715 25
Sysmäkuja	3,668 —	14,524 10	—	—	18,192 10
Kammionkatu	256,827 50	351,526 30	—	—	608,353 80
Ruskeasuon—Pasilan tie	199,035 30	3,865 60	—	—	202,900 90
Mechelininkatu	271,889 35	1,011,497 40	1,487 95	—	1,284,874 70
Mäkelänkatu	2,076,700 80	616,046 55	549,393 65	—	3,242,141 —
Sturenkatu	2,253,682 15	1,118,667 25	628,072 35	—	4,000,421 75
Käenkuja	546,523 15	362,414 45	181,100 40	—	1,090,038 —
Lautatarhankatu	37,447 15	401,127 60	791 80	—	439,366 55
Hesperiankatu	291,386 65	199,567 80	4,405 45	—	495,359 90
Koskelantie	1,230,380 35	984,716 25	1,015,086 60	508,106 35	3,738,289 55
Rajasaaren puhdistuslaitos	98,402 —	2,632,582 20	1,044,790 55	7,155 25	3,782,930 —
Turuntie	170,972 25	1,702,670 35	1,998,262 85	1,185,043 20	5,056,948 65
Toukolantie	108,796 65	737,679 85	431,316 50	1,042,716 55	2,320,509 55
Kyläsaaren puhdistuslaitos	—	546,222 10	—	—	546,222 10
Välskärinkatu	—	1,459 60	235,220 35	—	236,679 95
Ruskeasuon kaatopaikka	—	1) 168,061 10	—	—	1) 168,061 10
Mechelininkadun viemäriyöt	—	739,373 45	—	—	739,373 45
Hesperiankadun istutukset	—	280,262 45	—	—	280,262 45
Arkadiankadun istutukset	—	528,160 20	—	—	528,160 20
Punavuorenkadun kansakoulu	—	13,014 60	—	—	13,014 60
Arabiankatu	—	2,545 80	312,783 75	—	315,329 55
Messeniuksenkatu	—	219,005 65	106,169 50	—	325,175 15
Tuomarinkylän tie	—	1,259,160 15	2,330,463 55	—	3,589,623 70
Helsinginkuja	—	—	1,709 50	—	1,709 50
Arkadiankatu	—	—	3,093 90	—	3,093 90
Vuorelankatu	—	—	1,011,486 30	—	1,011,486 30
Rajasaaren kokoojajohto	—	—	409,060 95	—	409,060 95
Eläintarhan urheilukenttä	—	—	29,012 80	—	29,012 80

1) Vrt. tämän kert s. 188*.

	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.
Kustannukset, markkaa ja penniä.					
Töölön kansakoulu	—	—	12,752 20	—	12,752 20
Kaisaniemi	—	—	158,413 65	231 20	158,644 85
Kaarlenkatu ja -kuja	—	—	161,430 20	102,317 —	263,747 20
Hämeentie	—	—	29,128 95	233,555 90	262,684 85
Marjaniemen tie	—	—	447,879 45	839 —	448,718 45
Kristianinkatu	—	—	318,464 20	67,655 50	386,119 70
Josafatin- ja Kirstinkatu	—	—	—	736,367 30	736,367 30
Suvilahden kokoojajohto	—	—	—	1,660,687 70	1,660,687 70
Puodinkylän valtaoja	—	—	—	41,002 05	41,002 05
Herttoniemen metsän raivaustyöt ..	—	—	—	33,255 80	33,255 80
Lautasaaren tie	—	—	—	945,620 35	945,620 35
<i>Yhteensä</i>	<i>15,337,396 60</i>	<i>14,510,119 65</i>	<i>11,421,777 35</i>	<i>6,564,553 15</i>	<i>47,833,846 75</i>
<i>Ylimääräiset yleiset työt työttömyyden johdosta:</i>					
Tursontien viemäri	—	50,410 85	—	—	50,410 85
Humalistonkadun viemäri	—	468,539 60	—	—	468,539 60
Alppilan puhdistuslaitoksen viemäri	—	795,909 90	—	—	795,909 90
Kyläsaaren viemäri 24 b	—	2,615,041 50	—	—	2,615,041 50
Nordenskiöldinkadun tasoitus	—	57,143 —	—	—	57,143 —
Hämeentien leventäminen	—	156,400 30	—	—	156,400 30
Humalistonkadun leventäminen ..	—	145,613 75	—	—	145,613 75
Korttelin n:o 282 tasoitus	—	306,686 65	91,586 70	—	398,273 35
Siltavuorenrannan ajotie	—	360,571 10	34,428 90	—	395,000 —
Käpylän kokoojajohto	—	—	507,434 85	—	507,434 85
Rajasaaren kokoojajohto	—	—	682,037 05	—	682,037 05
Mäkelänkatu	—	—	395,585 55	552,897 70	948,483 25
Paciuksenkatu	—	—	313,122 70	907,617 75	1,220,740 45
Merikatu	—	—	—	166,947 50	166,947 50
Toukolantie	—	—	—	432,691 05	432,691 05
Kumpulantie	—	—	—	557,936 05	557,936 05
<i>Yhteensä</i>	<i>—</i>	<i>4,956,316 65</i>	<i>2,024,195 75</i>	<i>2,618,090 05</i>	<i>9,598,602 45</i>
<i>Työttömyyslainan varoilla suoritettut yleiset varatyöt:</i>					
Käpylän kokoojajohto	—	—	—	923,253 30	923,253 30
Rajasaari, kokoojajohto	—	—	—	1,618,641 05	1,618,641 05
» puhdistuslaitos	—	—	—	125,260 15	125,260 15
Stadion, suunnitelman aiheutt. työt	—	—	—	3,031,882 60	3,031,882 60
» vesi- ja kaasujohdot	—	—	—	60,405 40	60,405 40
Lentokenttä	—	—	—	5,266 60	5,266 60
<i>Yhteensä</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>5,764,709 10</i>	<i>5,764,709 10</i>
<i>Herttoniemen varatyöt:</i>					
Herttoniemen valtatie ja tie Porvooseen	5,995,513 95	4,030,752 05	273,499 65	—	10,299,765 65
Viikin—Herttoniemen maantie	—	—	1,121,370 40	1,377,446 95	2,498,817 35
<i>Yhteensä</i>	<i>5,995,513 95</i>	<i>4,030,752 05</i>	<i>1,394,870 05</i>	<i>1,377,446 95</i>	<i>12,798,583 —</i>
<i>Ruoanvastiketyöt</i>	<i>—</i>	<i>447,500 35</i>	<i>115,487 75</i>	<i>—</i>	<i>562,988 10</i>

	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.
Rakennustoimiston satama- rakennusosaston suorittamat varatyöt	13,686,779 45	12,714,605 20	11,001,792 85	9,928,616 95	47,331,794 45
<i>Yleiset varatyöt:</i>					
Salmisaari, louhimis- ja tasoitustyöt	1,253,528 45	557,567 45	—	—	1,811,095 90
» Alkon tontin tasoitus ..	—	—	—	1,032,902 10	1,032,902 10
Lapinniemi, louhimistyöt	495,900	—	—	—	495,900
Lauttasaaren silta	—	—	—	1,951,417 35	1,951,417 35
Länsisatama, korttelit n:o 255, 258	842,000	—	—	—	842,000
» kortteli n:o 256	—	20,207 15	—	—	20,207 15
» » n:o 265	205,800	—	—	—	205,800
Satamarata, Leppäsuon leikkaus ..	98,800	—	—	—	98,800
» Merisataman	1,191,700	—	—	—	1,191,700
» » ratapiha	69,300	—	—	—	69,300
Hernesaaren vesijohto	153,300	—	—	—	153,300
» laiturit	—	109,946 40	—	—	109,946 40
Teurastamon ja Arabian raiteet.	224,400	2,778,721 60	—	—	3,003,121 60
Pohjatutkimuksia	166,200	—	—	—	166,200
Kaivopuiston rantamuuri	—	29,641 60	—	19,010 05	48,651 65
<i>Yhteensä</i>	<i>4,700,928 45</i>	<i>3,496,084 20</i>	<i>—</i>	<i>3,003,329 50</i>	<i>11,200,342 15</i>
<i>Yleiset satamavaratyöt:</i>					
Salmisaari, louhimis- ja tasoitustyöt	—	—	920,000	564,400	1,484,400
» Alkon tontin tasoitus ..	—	—	—	615,400	615,400
Lauttasaaren- ja Salmik. viemärit.	—	—	310,000	—	310,000
Länsisatama, kortteli n:o 245	—	—	655,000	328,000	983,000
» Majakkakatu	—	—	54,000	—	54,000
» Hietalahden laituri ..	—	—	—	240,100	240,100
Arabian raide	—	—	2,015,000	—	2,015,000
Kyläsaaren ratapiha	—	—	—	252,100	252,100
Sörnäisten kuormauspaikka	—	—	46,000	—	46,000
<i>Yhteensä</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>4,000,000</i>	<i>2,000,000</i>	<i>6,000,000</i>
<i>Herttoniemen työt</i>	<i>8,985,851</i>	<i>8,971,309 15</i>	<i>7,001,792 85</i>	<i>4,925,287 45</i>	<i>29,884,240 45</i>
<i>Ylimääräiset yleiset työt:</i>					
Lönnrotinkatu	—	56,773 50	—	—	56,773 50
Ruoholahdenranta	—	48,603 60	—	—	48,603 60
Laiturit ja rantaverhoukset	—	50,000	—	—	50,000
Satamain ruoppaus	—	40,000	—	—	40,000
Mittaukset ja tutkimukset	—	23,198 05	—	—	23,198 05
Taivallahden ruoppaus	—	28,636 70	—	—	28,636 70
<i>Yhteensä</i>	<i>—</i>	<i>247,211 85</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>247,211 85</i>
Rakennustoimiston taloraken- nusosaston suorittamat vara- työt	28,828 32	—	1,200,000	3,948,641 45	5,172,469 77
<i>Yleiset varatyöt:</i>					
Vallilan korttelin n:o 584 louhimis- ja tasoitustyöt	18,526 20	—	—	—	18,526 20
XII kaup.osan korttelin n:o 382 louhimis- ja tasoitustyöt	10,302 12	—	—	—	10,302 12
S:n n:o 351 tasoitustyöt	—	—	1,200,000	—	1,200,000
Työväenopiston tontin louhimis- ja tasoitustyöt	—	—	—	498,865 35	498,865 35
<i>Yhteensä</i>	<i>28,828 32</i>	<i>—</i>	<i>1,200,000</i>	<i>498,865 35</i>	<i>1,727,693 67</i>

	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.
<i>Ylimääräiset yleiset työt työttömyyden johdosta:</i>	Kustannukset, markkaa ja penniä.				
Vallilan työväenasunnot, kallion louhimis- ja tasoitustyöt	—	—	—	123,712 20	123,712 20
<i>Työttömyyslainan varoilla suoritettut yleiset varatyöt:</i>					
Kivelän sairaalan hallintorakennus	—	—	—	3,321,063 90	3,321,063 90
Rakennustoimiston puisto-osaston suorittamat varatyöt	—	262,505 25	59,078 10	33,252	354,835 35
<i>Yleiset varatyöt:</i>					
Vanhojen nurmikentt. kääntäminen	—	—	—	33,252	33,252
<i>Ylimääräiset yleiset työt työttömyyden johdosta:</i>					
Vallilan siirtolapuutarhan laajentaminen	—	233,873 55	31,114 50	—	264,988 05
Ruoanvastiketyöt	—	28,631 70	27,963 60	—	56,595 30
Muut varatyömäärärahoilla suoritettut kustannukset	—	1,007,953 80	1,629,658 85	500,000	3,137,612 65
<i>Yleiset varatyöt:</i>					
Avustus valtiolle Nordenskiöldinkadun alikäytäväsillan uudelleenrakentamiseen	—	850,000	77,750 10	—	927,750 10
Avustus Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiölle	—	—	1,500 000	500,000	2,000,000
<i>Yhteensä</i>	—	850,000	1,577,750 10	500,000	2,927,750 10
<i>Ruoanvastiketyöt:</i>					
Työntekijän ruokintamenot	—	103,322	27,365	—	1) 130,687
Komiteamenot	—	54,631 80	24,543 75	—	79,175 55
<i>Yhteensä</i>	—	157,953 80	51,908 75	—	209,862 55
Kaikkiaan	35,048,518 32	37,929,752 95	28,846,860 70	30,730,309 65	132,555,441 62

Taulukon viimeisessä osassa olevien avustuserien nimityksen selittämissä mainittakoon, että kaupunginvaltuusto joulukuun 16 p:nä 1931 valtuutti kaupunginhallituksen sopimaan rautatiehallituksen kanssa Nordenskiöldinkadun läntisen rautatien ylikäytävän laajentamisen suorittamisesta valtion toimesta kaupungin suorittaessa puolet työkustannuksista, ei kuitenkaan enempää kuin 1,000,000 markkaa, ehdoin, että työ suoritettiin varatyönä ja että siihen otettiin ainoastaan Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttavia henkilöitä.

Toukokuun 23 p:nä 1933 kaupunginvaltuusto myönsi Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiölle 1,500,000 markan avustuksen ja 3,000,000 markan korottoman lainan 30 vuodeksi yhtiön telakan laajentamiseksi m. m. ehdoin, että laajennustöissä käytettiin Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttavia miehiä. Lokakuun 29 p:nä 1934 kaupunginvaltuusto myönsi mainitulle yhtiölle 500,000 markan avustuksen myötävaikuttaakseen Suomen höyrylaiva osakeyhtiön suunnitteleman laivatilauksen sijoittamiseen Helsinkiin.

1) Vrt. tämän kert. s. 193*.

Vara- ja ylimääräisissä yleisissä töissä suoritettavat palkat. Kaupunginvaltuuston syyskuun 17 p:nä 1930 tekemän päätöksen mukaisesti maksettiin varatyöntekijöille tuntipalkkaa, siten että perhehuoltajille suoritettava palkka oli 20 % ja huoltovelvollisuutta vailla oleville 30 % vakinaisten työntekijäin tuntipalkkaa alempi. Marraskuun 1930 ja helmikuun 1931 välisenä aikana sovellettiin n.s. vuorojärjestelmää, jonka mukaisesti työntekijät olivat jaettuina kahteen ryhmään, jotka vuorotellen viikon kerrallaan työskentelivät varatoissa samoin nauttien edellä mainittua alemmaa palkkaa. Tästä järjestelmästä oli kuitenkin luovuttava, koska työntekijät eivät voineet tulla toimeen niin vähäisellä ansiolla ja työsuoritustenkin taso aleni. Helmikuun 11 p:nä 1931 kaupunginvaltuusto vahvisti alla mainitut varatyöntekijäin tuntipalkat, jotka mitä perhehuoltajiin tulee syyskuun 21 p:nä 1932 korotettiin 10 % ja mitä huoltovelvollisuutta vailla oleviin tulee helmikuun 28 p:nä 1934 20—30 pennillä tunnilta:

	Perheellisten tunti- palkat, Smk.		Perheettömien tunti- palkat, Smk.	
	vahv. 19 11/2 31.	vahv. 19 21/9 32.	vahv. 19 11/2 31.	vahv. 19 28/2 34.
Kivi- ja heihin verrattavat ammattityöntekijät	5: —	5: 50	4: —	4: 60
Rusnaajat	4: 50	5: —	3: 60	4: 20
Apurit	4: —	4: 50	3: 20	3: 80

Yllä mainitun syyskuun 21 p:nä 1932 tehdyn päätöksen nojalla tulivat huoltovelvollisten varatyöntekijäin palkat olemaan vastaavasti 31.25%, 16.66% ja 18.18 % vakinaisten työntekijäin palkkoja alemmat. Tällöin on kuitenkin huomattava, että suurin osa vakinaisista työntekijöistä sai olla työssä vain viisi päivää viikossa, josta seurasi, että perheellisten varatyöntekijäin viikkoansiot oikeastaan olivat suunnilleen saman suuruiset kuin vastaavien vakinaisten työntekijäin. Helmikuun 28 p:nä 1934 kaupunginvaltuusto päätti korottaa alhaisimmin palkattujen vakinaisten työntekijäin palkat 20—30 pennillä tunnilta.

V. 1932—34 suoritetuissa ylimääräisissä töissä maksettiin samat palkat kuin vakinaisissa töissä ja työskenneltiin kuten niissäkin lyhennetyin viisi-päiväisin työviikoin. Kaupunginvaltuusto oli nimittäin marraskuun 11 p:nä 1931 päättänyt, että kaupungin vakinaisissa töissä seuraavan joulukuun 7 p:stä lähtien toistaiseksi oli työskenneltävä vain viitenä päivänä viikossa, maanantaipäivän ollessa vapaan, mikäli eivät teknilliset syyt vaatineet töiden teettämistä lyhentämättömin työviikoin. Maaliskuun 1 p:stä 1934 lukien on kaupunginhallituksen mainittuna päivänä tekemän päätöksen mukaisesti jälleen otettu käytäntöön kuusipäiväinen työviikko kaikissa kaupungin töissä.

Köyhäinhoidolliset varatyöt. Joulukuun 23 p:nä 1931 kaupunginhallitus päätti, että yleisten töiden lautakunnan käytettävissä olevilla varatyömäärärahoilla oli aloitettava työt kaatopaikan järjestämiseksi Pasilan ja Ruskeasuon välille 203,000 markkaan päättyvän kustannusarvion mukaisesti. Työmaa järjestettiin sellaisille nuorehkoille naimattomille miehille, joilla silloisen työttömyystilanteen vallitessa ei ollut mitään mahdollisuutta päästä edes varatoihin ja jotka tämän takia joutuivat köyhäinhoidon elätettäviksi ja toiselta puolen viettämään aikansa joutilaina ja usein kerjuulla kulkien. Köyhäinhoitolautakunta valtuutettiin välittämään työntekijät kyseiselle työmaalle. Työkustannukset nousivat 168,061: 10 markkaan ¹⁾.

Koska köyhäinhoidon saajiksi oli pyrkinyt paljon epäsäännöllistä ja juopottelevaa elämää viettäviä yksinäisiä miehiä, jotka eivät halunneet edes yrittääkään hankkia itselleen työtä, ja joilta näin ollen kotiavustus oli kiellettävä, ja kun heitä tilanahtauden vuoksi ei voitu sijoittaa kunnalliskotiin ja

työlaitokseen, kaupunginvaltuusto päätti toukokuun 23 p:nä 1934 järjestää erityisen työmaan tällaisia miehiä varten, myöntäen samalla kiinteistölautakunnan käytettäväksi 125,000 markkaa, sekä syyskuun 19 p:nä 1934 lisäksi 225,000 markkaa, kaupungin lähimetsien raivaus- ja puhdistushakkuutöiden suorittamista varten samalla määräten, että työt oli suoritettava varattomina, joihin työntekijät oli osoitettava köyhäinhoitoviranomaisten toimesta. Näiden töiden kokonaiskustannukset nousivat v. 1934 347,173: 10 markkaan.

Naisten työtupa ja kurssitoiminta. Kaupunki ylläpiti työtupaa työn järjestämiseksi työttömille naisille ja täten myöskin toimeentulomahdollisuuksien hankkimiseksi heille. Naisten työtupaa varten on joka vuosi varattu 500,000—525,000 markan suuruinen määräraha työn järjestämiseksi 130 naiselle 11 kuukauden ajaksi. Työtuvassa on kuitenkin keskimäärin ollut jonkun verran vähemmän työntekijöitä, joten määrärahassa aina on syntynyt säästöä. Työtupaa varten ei ole saatu valtionapua. Seuraavat numerot osoittavat työtuvan työntekijäin lukumäärän kunkin kuukauden alussa v. 1931—34:

	1) 1931.	1932.	1933.	1934.	1931.	1932.	1933.	1934.
Tammikuu .	123	113	119	Heinäkuu ..	—	—	—	—
Helmikuu .	115	114	114	Elokuu ..	109	107	53	
Maaliskuu .	112	109	103	Syyskuu ..	113	107	92	
Huhtikuu .	128	103	105	Lokakuu ..	107	107	93	
Toukokuu .	124	108	102	Marraskuu .	85	106	105	94
Kesäkuu ..	120	119	99	Joulukuu ..	85	106	104	101

Työtuvan yhteydessä pidettiin ammattikursseja, joiden tarkoituksena oli hankkia työttömille naisille sellainen ammattitaito, jonka he tarvitsivat voidakseen joltisellakin menestyksellä hakea itselleen työtä vapailla työmarkkinoilla. Aikeen onnistumiseksi vaadittiin kurssien osanottajilta kuitenkin määrättyjä edellytyksiä. Kaupunginhallitus toimitti v. 1931 työtuvan kurssitoiminnan arvostelevan tutkimuksen, jolloin kävi selville, että ammattikurssien osanottajat suureksi osaksi olivat työkyvyttömiä henkilöitä, joiden näin ollen oikeastaan tuli saada avustusta köyhäinhoidolta. Tämän johdosta kaupunginhallitus helmikuun 12 p:nä 1931 teki päätöksen kurssien supistamisesta hyväksyen samalla uudet määräykset ja ehdot kurssilaisten ottamista varten, minkä ohella kaupunginvaltuusto maaliskuun 18 p:nä 1931 päätti perustaa uuden köyhäinohjelautakunnan alaisen työtuvan n. 220 naiselle.

V. 1931—34 myönnettiin naisten työtuvan johtokunnalle tarpeelliset varat ammatti- ja talouskurssien järjestämiseksi seuraavalle määrälle työttömiä naisia alla mainittuina aikoina:

1931.		1932.		1933.		1934.	
Kurssien toiminta-aika.	Kurssilaisten arvioitu lukumäärä.	Kurssien toiminta-aika.	Kurssilaisten arvioitu lukumäärä.	Kurssien toiminta-aika.	Kurssilaisten arvioitu lukumäärä.	Kurssien toiminta-aika.	Kurssilaisten arvioitu lukumäärä.
15/1 —28/2	750	9/1 — 1/5	600	16/1 —16/2	450	16/1 — 1/2	335
1/3 —15/3	550	1/5 —31/5	450	16/2 —30/4	825	1/2 —14/5	555
15/3 —15/4	350	15/9 —30/9	525	1/5 —31/5	100	14/5 —31/5	240
15/4 —15/5	200	1/10 —31/12	825	25/9 —30/12	825	29/10 —29/12	200
1/10 —23/12	200						

1) V:n 1931 tammi—lokakuulta ei ole tietoja erikseen työtuvan ja ammattikurssien työntekijöistä. Yhteensä niitä oli kunkin kuukauden alussa vastaavasti 719, 757, 593, 400, 143, 92, 96, —, 75 ja 177 naista.

Seuraava taulukko osoittaa kurssilaisten todellisen lukumäärän kunkin kuukauden alussa:

Kuukausi.	1931.	1932.			1933.			1934.		
	Kurssi- laisia kaik- kiaan ¹⁾ .	Am- matti- kurssi- laisia.	Talous- kurssi- laisia.	Kurssi- laisia kaik- kiaan.	Am- matti- kurssi- laisia.	Talous- kurssi- laisia.	Kurssi- laisia kaik- kiaan.	Am- matti- kurssi- laisia.	Työtu- van ala- osaston kurssi- laisia.	Kurssi- laisia kaik- kiaan.
Tammikuu	122	22	²⁾ 144	⁴⁾ 252	.	252
Helmikuu	489	91	580	368	44	412	322	111	433
Maaliskuu	471	96	567	624	104	728	362	125	487
Huhtikuu	436	93	529	676	111	787	342	128	470
Toukokuu	154	—	154	593	95	688	301	105	406
Syyskuu	—	—	—	114	29	³⁾ 143	—	—	—
Lokakuu	382	75	457	199	43	242	⁵⁾ 30	⁶⁾ 101	131
Marraskuu	190	651	123	774	483	83	566	44	103	147
Joulukuu	189	696	123	819	577	110	687	54	104	158

Kursseilla työskenneltiin yleensä kuusi tuntia päivässä päiväpalkan ollessa 14—16 markkaa, josta talouskurssien osanottajilta vähennettiin 4 markkaa heidän saamansa ruoan korvaukseksi.

Valtionavun saantia varten oli m.m. osanottajien ylimmäksi ikäraajaksi määrätty 45 vuotta. Osa kursseista oli järjestetty työtuvan luontoisiksi ja niille otettu myöskin sellaisia naisia, jotka eivät olleet täyttäneet valtion asettamia ehtoja, joten niitä varten ei saatu valtionapua. Naisten ammattikurssien kustannukset nousivat v. 1931—34 seuraaviin määriin:

	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.			
	Markkaa ja penniä.							
Nettomenot	1,234,163	151,940,452	201,702,168	758,923,340	555,769,124	65		
Valtionapu	—	630,000	—	643,571	10249,764	50	1,523,335	60
Kaupungin nettokust.	1,234,163	151,310,452	201,058,597	657	642,576	05	4,245,789	05

Kotitalouskurssit. V. 1931 myönnettiin kotitalouslautakunnalle 28,000 markkaa kotitalouskurssien järjestämiseksi huhti—toukokuun aikana n. 20 kotiapulaiselle. Todelliset menot nousivat 26,714: 50 markkaan. V:n 1934 alussa järjestettiin kotitalouslautakunnan toimesta 1 1/2 kuukautta kestävät talousapulaisten ammattikurssit 80 työttömälle naiselle sekä marraskuun 5 p:n—joulukuun 22 p:n 1934 välisenä aikana samanlaiset kurssit 40 naiselle. Mainittujen kurssien nettomenot olivat 75,637: 05 markkaa, mutta koska niitä varten saatiin valtionapua yhteensä 36,218: 55 markkaa, supistuivat kaupungin kustannukset kursseista 39,418: 50 markkaan.

Miesten ammatti- ja opetuskurssit. Koska varatöihin luonnollisista syistä täytyi ottaa etupäässä perheellisiä, oli nuorilla perheettömillä miehillä hyvin pienet mahdollisuudet saada kaupungilta työtä. Oivaltaen sen siveellisen vaaran, joka johtuu työttömien nuorukaisten joutilaina vetelehtimisestä, kaupunginhallitus joulukuun 3 p:nä 1931 asetti komitean laatimaan ehdotusta

¹⁾ V:n 1931 tammi—lokakuulta ei ole tietoja erikseen työtuvan ja ammattikurssien työntekijöistä. Yhteensä niitä oli kunkin kuukauden alussa vastaavasti 719, 757, 593, 400, 143, 92, 96, —, 75 ja 177 naista. — ²⁾ Tammikuun 16 p:nä. — ³⁾ Syyskuun 25 p:nä. — ⁴⁾ Tammikuun 17 p:nä. — ⁵⁾ Lokakuun 29 p:nä. — ⁶⁾ Lokakuun 22 p:nä.

ammatti- y. m. kurssien, luentojen y. m. s. järjestämisestä nuorille työttömille miehille. Tammikuun 20 p:nä 1932 kaupunginvaltuusto päättikin ryhtyä järjestämään ammattikursseja työttömyyden lieventämiseksi varsinkin nuorten miesten keskuudessa. Tällaisia kursseja järjestettiin v. 1932—34. Kurssilaiset saivat vapaan ruoan kursseillaoloajaltaan, mutta rahapalkkaa ei annettu.

Kaupunginhallituksen asettaman kurssitoimikunnan lähimmän valvonnan alaisina toimivat v. 1932—34 seuraavat työttömien miesten opetus- ja ammattikurssit:

Kurssien toiminta-aika ja laatu.	Kurssien toiminta-aika, viikkoa tai kuukautta	Ilmoittautuneita kurssilaisia.	Opiskelijoita kurssien päättyessä.
<i>Helmikuun 1 p:stä toukokuun 1 p:ään 1932.</i>			
Ammatti- ja opetuskurssi alle 20 vuotiaalle nuorukaisille	2 kk.	120	77
Metalliteknikkakurssi 20—35 vuotiaalle ammattimiehille	3 »	172	54
Maalarien kurssi 20—35 vuotiaalle ammattimiehille	3 »	80	43
Puuseppien ja verhoilijain kurssi 20—30 v. ammattimiehille	3 »	48	23
Tietopuoliset työväenopistokurssit 20-35 vuotiaalle miehille	3 »	124	51
<i>Yhteensä</i>		<i>544</i>	<i>248</i>
<i>Marraskuun 1 p:stä joulukuun 23 p:ään 1932.</i>			
Ammatti- ja opetuskurssit alle 20 vuotiaalle nuorukaisille..	2 kk.	106	86
Talonmiesten kurssi 20—35 vuotiaalle miehille	3 v.	71	58
S:n	3 »	74	65
S:n	3 »	67	62
Putkimiesten kurssi 20—35 vuotiaalle ammattimiehille ..	2 kk.	67	50
Puuseppien kurssi 20—35 vuotiaalle ammattimiehille	2 »	36	26
Sähkömiesten kurssi	2 »	37	33
Tietopuoliset työväenopistokurssit	2 »	377	211
<i>Yhteensä</i>		<i>835</i>	<i>591</i>
<i>Helmikuun 9 p:stä—toukokuun 12 p:ään 1933.</i>			
Ammatti- ja opetuskurssit 16—23 vuotiaalle nuorukaisille:			
Pohjakurssi	3 kk.	93	75
Jatkokurssi	3 »	56	48
Talonmiesten kurssi 16—23 vuotiaalle miehille	3 ¹ / ₂ v.	43	37
Talonmiesten jatkokurssi 24—35 vuotiaalle miehille	5 ¹ / ₂ »	44	40
Tietopuoliset työväenopistokurssit 24-35 vuotiaalle miehille	3 kk.	300	148
<i>Yhteensä</i>		<i>536</i>	<i>348</i>
<i>Helmikuun 13 p:stä—toukokuun 12 p:ään 1934.</i>			
Ammatti- ja opetuskurssit 16—23 vuotiaalle nuorukaisille:			
Pohjakurssi	3 kk.	75	64
Jatkokurssi	3 »	55	45
Metalliteknikkakurssi 16—23 vuotiaalle miehille	2 ¹ / ₂ »	35	17
Tietopuoliset työväenopistokurssit 20-35 vuotiaalle miehille	3 »	200	70
<i>Yhteensä</i>		<i>365</i>	<i>196</i>

Kaupungin kurssitoiminnan kustannukset nousivat v. 1932—34 seuraaviin määriin:

	Kustannukset, Smk.	Valtionapu, Smk.
1932.		
Ammatti- ja opetuskurssit	106,116: 80	50,000: —
Metalliteknikka- sekä maalarien ja puuseppien kevätkauden kurssit	81,296: 20	—
Talonmiesten-, putkimiesten, sähkömiesten ja puu- seppien syyskauden kurssit	89,216: 25	—
Tietopuoliset työväenopistokurssit	130,053: 10	—
<i>Yhteensä</i>	<i>406,682: 35</i>	<i>50,000: —</i>

	Kustannukset, Smk.	Valtionapu, Smk.
1933.		
Ammatti- ja opetuskurssit	124,455: 45	} 48,462: 90
Talonmiesten kurssit	35,225: —	
Tietopuoliset työväenopistokurssit	152,868: 65	
	<u>Yhteensä 312,549: 10</u>	<u>48,462: 90</u>
1934.		
Ammatti- ja opetuskurssit	114,095: 75	} 102,751: 15
Metallitekniikkakurssi	25,855: —	
Tietopuoliset työväenopistokurssit	102,423: 70	
	<u>Yhteensä 242,374: 45</u>	<u>102,751: 15</u>
	Kaikkiaan 961,605: 90	201,214: 05

Kaupungin kustannuksiksi jäi siis v. 1932 356,682: 35 markkaa, v. 1933 264,086: 20 markkaa ja v. 1934 139,623: 30 markkaa.

Työttömien opiskelu kansanopistoissa. Syyskuun 27 p:nä 1934 kaupunginhallitus myönsi 25,000 markkaa enintään 25 helsinkiläisen työttömän sijoittamista varten kansanopistoihin valtion osallistuessa kustannusten suorittamiseen niin ikään 1,000 markalla henkilöä kohden. Eri kansanopistoihin lähetettiin sittemmin 9 ilmoittautunutta sopivaksi katsottua henkilöä. Tästä oli v. 1934 kustannuksia 10,200 markkaa.

Suoranaiset avustukset. Ruoanjakelu. Lieventääkseen yhä lisääntyvän työttömyyden seurauksia samalla keventäen köyhäinhoidon työtaakkaa kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen esityksestä talvikuukausina järjestää maksuttoman ruoantarjoilun Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttiville, etupäässä perheettömille työttömille. Tarkoitusta varten osoitettiin tarpeelliset varat, minkä jälkeen keskuskeittolan toimesta joulukuun 2 p:nä 1931 avattiin kaksi tilapäistä ruokalaa työttömille, toinen Kampin alueella ja toinen Vallilassa. Kun kuitenkin keväällä kävi ilmi, ettei työttömyystilanteessa ollut havaittavissa helpottumista, kaupunginvaltuusto päätti kesäkuun 15 p:nä 1932 jatkaa ilmaista ruoanjakelua yli kesän, samalla oikeuttaen kaupunginhallituksen vaatimaan maksutonta ruokaa nauttineilta vastasuoritusta työn muodossa, mikäli se voitaisiin järjestää sopivalla tavalla. Tämän päätöksen nojalla järjestettiin heinäkuun 7 p:n ja marraskuun 19 p:n 1932 välisenä aikana rakennustoimiston toimesta n.s. ruoanvastiketöitä¹⁾, joissa työttömien tuli työskennellä yhden viikon saadakseen tästä kahdeksan viikon aikana ruokaa kaupungilta. Ruoanjakelua jatkettiin sittemmin talvikuukausina ilman työvelvollisuutta. Sen jälkeen kun työttömyydessä keväällä 1933 oli havaittavissa helpottumisen oireita ja kun väärinkäytösten ehkäisemiseksi oli käynyt välttämättömäksi ryhtyä erityisiin tarkkaillutoimenpiteisiin ja lisäksi terveydenhoitolautakunnan taholta oli ilmoitettu vapaa-aterian ravintoarvo liian pieneksi, joten ruoan laatua olisi ollut parannettava, minkä seikkojen johdosta aterioiden hinta taas olisi huomattavasti noussut, kaupunginvaltuusto päätti kesäkuun 21 p:nä 1933 keskeyttää ruoanjakelun ja ruoanvastiketöet, jotka jälleen oli aloitettu mainitun vuoden toukokuun 15 p:nä. Vastiketöet lopetettiin heinäkuun 8 p:nä 1933 ja ruoanjakelu saman kuukauden 10 p:nä, minkä jälkeen aterioita kuitenkin aina saman vuoden elokuun 13 p:ään asti annettiin sellaisille, jotka täyttämällä työvelvollisuutensa, olivat saavuttaneet oikeuden vapaan ruoan nauttimiseen kahdeksan viikon aikana. Kaupunginhallituksen pyydettyä ruoanjakelun mahdollisesta jatkamisesta

¹⁾ Vrt. tämän kert. s. 185* ja 187*.

lausuntoa köyhäinhuoltoautokunnalta ja keskuskeittolan johtokunnalta, jolloin molemmat antoivat asiassa epäävän lausunnon, kaupunginvaltuusto päätti edellä mainitun vuoden marraskuun 1 p:nä, ettei kunnallista ruoanjakelua enää jatketa.

Aluksi ei ruoka-annosten lukumäärää henkilöä kohden rajoitettu, mutta jo tammikuun 23 p:stä 1932 lukien kävi välttämättömäksi rajoittaa annosten lukumäärä henkilöä ja päivää kohden neljään ja maaliskuun 1 p:stä lukien kolmeen. Sitten kaupunkinhallitus joulukuun 1 p:nä 1932 päätti, että ainoastaan perheettömät ja sellaiset perheelliset henkilöt, joilla ei ollut 16 vuotta nuorempia lapsia huollettavanaan, oli oikeutettava saamaan vapaa-aterioita ja muut perheelliset sitä vastoin osoitettava köyhäinhuoltoon. Väärinkäytösten välttämiseksi kaupunkinhallitus helmikuun 2 p:nä 1933 päätti antaa ruokakorttien jaon köyhäinhuoltoautokunnan tehtäväksi määräten, että vapaan ruoan saantiin toukokuun 1 p:stä alkaen oli vaadittava paitsi työttömyyskorttia myöskin köyhäinhuoltoautokunnan kontrollikortti.

Keskuskeittolalle maksettiin aluksi 90 penniä annoksesta. Koska tämä hinta kuitenkin osoittautui liian alhaiseksi, korotettiin se kesäkuun 18 p:stä 1932 lukien 1 markkaan. Vastiketöissä oleville annetuista voimakkaammista aterioista on henkilöä ja päivää kohden veloitettu alussa 6 markkaa, elokuun 1 p:stä 1932 lukien 6:25 markkaa ja v. 1933 6:50 markkaa, josta 3 markkaa on maksettu ilmaista ruoanjakelua varten varatusta määrärahasta ja loput ruoanvastiketyömäärärahasta. Kaupungin kustannukset ¹⁾ kyseisestä ruoanjakelusta olivat seuraavat:

	1931.	1932.	1933.	1931—33.
Yleisen ruoanjakelun kustannukset	209,675: 60	3,743,262: 75	1,537,934: 70	5,490,873: 05
Vastiketöiden aikana annetun lisäruoan kustannukset	—	103,322: —	27,365: —	130,687: —
Yhteensä	209,675: 60	3,846,584: 75	1,565,299: 70	5,621,560: 05

Työttömille eri kuukausina annettujen aterioiden lukumäärä ¹⁾ ilmenee seuraavasta taulukosta:

Kuukausi.	1931.			1932.			1933.		
	Jaettu ruoka-annoksia.								
	Miehille.	Naisille.	Yhteensä.	Miehille.	Naisille.	Yhteensä.	Miehille.	Naisille.	Yhteensä.
Tammikuu ..	—	—	—	246,176	41,202	287,378	245,911	93,966	339,877
Helmikuu ..	—	—	—	266,650	50,250	316,900	198,491	78,685	277,176
Maaliskuu ..	—	—	—	245,027	60,879	305,906	206,724	76,114	282,838
Huhtikuu ..	—	—	—	247,455	71,191	318,646	181,076	59,497	240,573
Toukokuu ..	—	—	—	243,486	68,989	312,475	117,549	45,677	163,226
Kesäkuu ...	—	—	—	246,478	72,959	319,437	76,497	28,202	104,699
Heinäkuu ..	—	—	—	233,463	81,717	315,180	26,306	9,873	36,179
Elokuu	—	—	—	218,306	86,147	304,453	1,141	161	1,302
Syyskuu	—	—	—	204,137	91,979	296,116	—	—	—
Lokakuu	—	—	—	195,747	102,995	298,742	—	—	—
Marraskuu ..	—	—	—	220,541	119,366	339,907	—	—	—
Joulukuu ..	156,867	21,035	177,902	224,602	88,608	313,210	—	—	—
Koko vuosi ..	156,867	21,035	177,902	2,792,068	936,282	3,728,350	1,053,695	392,175	1,445,870

¹⁾ Laskelman ulkopuolelle on tässä jätetty työttömille konttoristeille ja ammattikurssilaisille myönnettyt vapaa-ateriat; vrt. tämän kert. s. 191*, 194* ja 199*.

Lisäksi jaettiin vastiketöiden aikana mainituissa töissä oleville seuraava lukumäärä voimakkaampia ruoka-annoksia:

Kuukausi.	1932.			1933.		
	Miehille.	Naisille.	Yhteensä.	Miehille.	Naisille.	Yhteensä.
Toukokuu	—	—	—	4,626	2,805	7,431
Kesäkuu	—	—	—	9,678	3,792	13,470
Heinäkuu	7,107	2,044	9,151	2,546	967	3,513
Elokuu	26,375	6,751	33,126	—	—	—
Syyskuu	20,930	3,007	23,937	—	—	—
Lokakuu	20,769	1	20,770	—	—	—
Marraskuu	9,095	—	9,095	—	—	—
Koko vuosi	84,276	11,803	96,079	16,850	7,564	24,414

Ruokalippujen jakaminen työttömille konttoristeille. Helsingin konttoristiyhdistykselle ja yhdistykselle Helsingfors svenska kontoristförening myönnettiin v. 1931—34 seuraavan suuruiset apurahat kaupungin keskuskeittolan ruokalippujen ostamiseksi työttömille konttoristeille, jotka olivat olleet Helsingissä henkikirjoitettuina vähintään vuoden ajan:

	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.
	Markkaa ja penniä.				
Helsingin konttoristiyhdistys	30,000	57,500	77,500	—	165,000
Helsingfors svenska kontoristförening	30,000	87,500	31,500	34,500	183,500
Yhteensä	60,000	145,000	109,000	34,500	348,500

Valtion töissä olevien helsinkiläisten avustaminen ¹⁾. Valtion vara- ja ylimääräisiin töihin sijoitetut työttömät tuottivat kaupungille eräitä kustannuksia, jotka v:lta 1931—34 nousivat yhteensä 1,988,381:05 markkaan ja kautuen seuraaviin eriin:

	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.
	Markkaa ja penniä.				
Suomen merimiesten ja lämmittäjän unionille työntekijäin kuljetuskustannusten suorittamiseen	3,000	—	—	—	3,000
Köyhäinhoitolautakunnalle työntekijäin kuljetuksiin ja vaatetukseen	—	166,845 60	30,196	54,116	251,157 60
Työnvälitystoimistolle työntekijäin kuljetuksiin	—	82,810	678,404 50 ²⁾	722,191 50	1,483,406 50
S:n työntekijäin vaatetukseen	—	—	—	67,635	67,635
S:n vaatevälityksen tappion korvaamiseksi	—	—	3,888	—	3,888
S:n patjapussien hankkimiseksi työmaille	—	—	10,567 20	8,394 50	18,961 70
S:n perhe- ja paikallislisien suorittamiseksi työntekijöille	—	—	—	88,864 90	88,864 90
Siirtotyömaiden valvojin matkakulut ..	—	—	9,400 50	12,236 50	21,637 00
Työntekijäin kuljetuksesta aiheutuneet painatus- y. m. kustannukset	—	—	2,230	—	2,230
Valtion Espoon tietöyömaalle rakentamien kämppien hoitokulujen korvaamiseksi ..	—	—	20,700	—	20,700
Työntekijäin asunnoksi järjestetyn rautatievaunun vuokra	—	—	12,350	—	12,350
Työntekijäin ruokailun järjestämisestä syntyneen luottotappion korvaamiseksi ..	—	—	1,156 95	13,393 90	14,550 85
Yhteensä	3,000	249,655 60	768,893 15	966,832 30	1,988,381 05

¹⁾ Vrt. v:n 1932 kert. s. 241, v:n 1933 kert. s. 176 ja tämän kert. s. 171—173. —

²⁾ Tähän sisältyvät myöskin nuoriso- ja työsiirtolaisten kuljetuskustannukset.

Köyhäinhuoltolautakunnan jakamat muut suoranaiset avustukset. Talousarvioon työttömyyden seurausten lieventämiseksi merkitystä määrärahasta kaupunginvaltuusto helmikuun 25 p:nä 1931 myönsi köyhäinhuoltolautakunnalle 1,000,000 markkaa jaettavaksi tilapäisinä luontois- tai vuokra-avustuksina työttömille. Lautakunnan sittemmin asettaman avustusjakelukomitean kuluihin kaupunginhallitus myönsi 9,050 markkaa.

Viljelyspalstatoiminta. Kaupunginhallitus päätti huhtikuun 27 p:nä 1933 oikeuttaa kiinteistölautakunnan maksutta luovuttamaan työttömien viljeltäväksi perunapalstoja. Tarkoitusta varten varattiin eräs n. 6.5 ha:n suuruisen Oulunkylän alue. Kun viljelijöitä oli 105 ja kullekin luovutettiin 2 a, tuli kuitenkin käytetyksi vain runsas kolmannes varatusta alueesta. V:n 1934 viljelyskaudeksi varattiin työttömien viljelyspalstatoimintaa varten Oulunkylästä n. 10 ha maata. Viljelijöiksi hyväksyttiin 259 ilmoittautunutta työtöntä, mutta näistä otti palstan keväällä viljeltäväkseen vain 151. Kaupunki kustansi viljelyspalstain kuntoonpanon ja lannoituksen, siementen ja taimien oston sekä sadon varastoimisen viljelijöitä varten. Siemeneksi tarvittu perunamäärä perittiin kuitenkin syksyllä viljelijöiltä takaisin. Kaupungin kustannukset tästä toiminnasta nousivat v. 1933 15,544: 60 markkaan ja v. 1934 36,267: 65 markkaan eli yhteensä 51,812: 25 markkaan.

Valtion avustustoiminta. *Valtion vara- ja ylimääräiset työt.* Kun työttömyyden kasvamistaan kasvaessa kävi yhä ilmeisemmäksi, ettei kaupunki voinut ilman valtion avustusta tarpeellisessa laajuudessa järjestää töitä työttömyyden lieventämiseksi, ryhdyttiin neuvotteluihin valtion asianomaisten viranomaisten kanssa valtion töiden järjestämisestä helsinkiläisille työttömille. V. 1932—34 tekivät sekä kaupunginvaltuusto että kaupunginhallitus tästä lukuisia esityksiä valtioneuvostolle sekä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle. V:een 1933 saakka kaupunki kuitenkin sai miltei yksin huolehtia työttömyyden torjumisesta, sillä vielä v. 1932 järjesti valtio vain varsin vähäisessä määrin töitä helsinkiläisille työttömille. V:n 1933 talvikuukausiksi luvattiin valtion taholta järjestää töitä 1,500 helsinkiläiselle, mutta tähän määrään valtion töissä olevien työntekijäin lukumäärä ei kuitenkaan koskaan noussut, vaan ylitti se vasta huhtikuussa 1,000 saavuttaen toukokuussa huipunsa, n. 1,150. V. 1934 oli valtion töissä maalisi—toukokuun aikana n. 1,300 miestä ja kesä—joulukuussa työntekijäin lukumäärä vaihteli 200—500 välillä.

Tärkeimmät valtion järjestämät työt olivat Turun, Porvoon ja Jorvaksen maantietyöt, erinäiset Helsingin—Karjaan rataosan oikaisutyöt sekä Helsingin naistautien sairaalan rakennustyöt. Työt teetettiin varatoina lukuunottamatta Helsingin—Porvoon tietyötä sen alkamisesta v:n 1933 alussa saman vuoden syksyyn saakka sekä naistautien sairaalan töitä, mitkä teetettiin ylimääräisinä yleisinä töinä. Edelleen järjestettiin nimenomaan perheettömille miehille varatöitä m. m. v. 1932 Loviisan lähistöllä sekä v. 1934 Porin—Haapamäen rautatierakennuksella ja syksyllä 1934 Alajärven, Virtain ja Alavuuden kuntain tierakennuksilla.

Palkat valtion töissä. Koska valtion siirtotöissä maksetut palkat olivat huomattavasti alemmat kuin kaupungin maksamat vastaavat palkat ja ilmeisesti riittämättömät perheellisille, joilla oli perheensä ylläpidettävänä Helsingissä, oli kaupungin pakko avustaa niihin lähetettyjä työttömiä¹⁾. Valtioneuvoston vahvistamissa ehdoissa ja ohjeissa työttömyyden lieventämistä

¹⁾ Vrt. tämän kert. s. 194*.

tarkoittavaa valtion toimintaa varten määrättiin, että asianomaisen kunnan oli suoritettava työttömän matkakulut työpaikkakunnalle. Niinikään oli kunnan pidettävä huolta siitä, että työttömillä oli tarpeelliset puku- y.m. varusteet sekä yhden tilikauden elantoa varten tarpeelliset varat ollen kunnalla kuitenkin oikeus periä täten suorittamansa kustannukset työttömältä takaisin, jolloin työntekijäin palkasta saatiin pidättää enintään 10 %. Kaupunki ei kuitenkaan vaatinut työntekijöille annetuista puku- y.m. varusteista suorittamiansa varoja takaisin, vaan ainoastaan työntekijäin elatusta varten suoritettut etuannit. Edelleen oli kaupungin pakko kustantaa perheellisille siirtotyöntekijöille päivittäiset edestakaiset matkat lähempänä Helsinkiä oleville työmaille sekä työmaiden siirrettyä kauemmaksi Helsingistä yksi edestakainen matka viikossa työpaikkakunnalta Helsinkiin. Kaupungin kustannukset päivittäisistä matkoista nousivat aina 9 markkaan henkilöä ja päivää kohden sekä pyhämatkoista 16 markkaan. Lisäksi kaupungin täytyi suorittaa muitakin kustannuksia valtion töihin lähetettyjen työntekijäin puolesta, kuten esim. Karjaan radanoikaisutyössä asuntona käytetyn rautatievaunun vuokra sekä korvaus valtiolle Espoon tietyömaalle rakennettujen kämppien hoitokuluista. V:n 1933 alusta palkattiin työnvälitystoimistoon erityinen valtion siirtotyömaiden valvoja. V:n 1934 alusta lähtien sai kaupunki varsin huomattavia lisäkustannuksia valtion töihin sijoitetuista helsinkiläisistä työntekijöistä perhe- ja paikallislisiä koskevan kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön kiertokirjeen johdosta. Tämän mukaan tuli kunnan milloin varatyöntekijällä oli huollettavana vähintään kaksi alle 16 vuoden ikäistä lasta ja oli ilmeistä, ettei hän voinut täyttää huoltovelvollisuuttaan ilman köyhäinhoidolta saatavaa avustusta, suorittaa hänelle köyhäinhoidollisen avustuksen sijaan perhelisää, joka saattoi nousta perhettä ja työpäivää kohden aina varatyöntekijän kotipaikkakunnan varatyöpalkan ja normaalipalkan väliseen erotukseen, laskettuna kahdeksantuntisen työpäivän mukaan. Jos perhehuoltaja oli osoitettu varatyöhön toiseen kuntaan, missä varatyöpalkka oli alempi kuin hänen kotikunnassaan, ja jos jonkun, johon nähden varatyöntekijällä oli laillinen huoltovelvollisuus, harkittiin olevan avustuksen tarpeessa, tuli kotikunnan maksaa varatyöntekijälle tai huollettaville paikallislisänä sen verran työpäivää kohden kuin kotikunnan varatyöpalkka oli työpaikkakunnan varatyöpalkkaa suurempi. Samalla tavoin ja samoin edellytyksin oli kunta velvollinen, milloin se lähetti huoltovelvollisen työntekijän ylimääräiseen yleiseen työhön toiselle paikkakunnalle, missä normaalipalkka oli alempi kuin lähettävän kunnan normaalipalkka, maksamaan paikallislisänä työntekijälle tai hänen perheelleen normaalipalkkojen välisen erotuksen. Tämän nojalla ja kun valtio samalla korotti Helsingin normaalituntipalkan 5: 25 markasta 5: 50 markkaan, ja varatyötuntipalkan vastaavasti 4: 25 markasta 4: 60 markkaan, pysyttäen siirtotyömaiden palkat suunnilleen entisellään, oli kaupunki helmikuun 19 p:stä 1934 lähtien maksanut valtion varatoissa oleville perhe- ja paikallislisiä köyhäinhuoltolautakunnan lausunnon mukaisesti aina alempana olevassa taulukossa mainittuihin määriin saakka:

Työpaikka.	Normaalituntipalkka, Smk.	Varatyötuntipalkka, Smk.	Paikallislisiä tunnilta, Smk.	Perhelisiä tunnilta, Smk.
Helsinki	5: 50	4: 60	—	—: 90
Jorvaksen maantie ..	4: 50	3: 95	—: 65	—: 90
Porvoon maantie	4: 50	3: 95	—: 65	—: 90
Turun maantie (Vihti)	4: —	3: 50	1: 10	—: 90

Valtion maksaman päiväpalkan ollessa esim. Jorvaksen tietyössä $8 \times 3: 95 = 31: 60$ markkaa täytyi kaupungissa suorittaa työntekijöille lisää päivää kohden paikallislisänä 5: 20 markkaa, perhelisänä 7: 20 markkaa ja matkakuluina aina 9 markkaan saakka eli siten suuriperheisille jopa 21: 40 markkaa ja pieniperheisille 14: 20 markkaa päivässä.

Nuoriso- ja työsiirtolatoiminta. Eduskunnan myönnettyä varoja siirtolain järjestämiseksi työttömille nuorukaisille ja nuorille miehille valtioneuvosto huhtikuun 11 p:nä 1934 vahvisti ehdot ja ohjeet nuoriso- ja työsiirtolatoimintaa varten. Näiden mukaan järjestettiin työttömyyden lieventämiseksi nuorison keskuudessa sosialiministeriön alaisina kahdenlaatuista siirtoloita: a) nuorisosiirtoloita pääasiallisesti 16—20 vuotiaille nuorukaisille ja b) työsiirtoloita pääasiallisesti 21—25 vuotiaille miehille. Siirtolaoppilaat ja -työntekijät saivat maksuttoman majoituksen, ruoan ja työvaatteet sekä rahapalkkaa työtulosten mukaan. Asianomaisen kunnan oli suoritettava työttömän matkakulut siirtolaan sekä korvausta heidän oleskelustaan siellä, mikä korvaus Helsingin kaupungille oli vahvistettu 6 markaksi päivää kohden. Helsingiläisiä työttömiä otettiin toukokuusta alkaen Lapinjärven pitäjään perustettuun Latokartanon nuorisosiirtolaan ja kesäkuusta lähtien Tuusulaan perustettuun työsiirtolaan. Seuraava taulukko osoittaa siirtolaoppilaiden ja -työntekijäin lukumäärän kunkin kuukauden lopussa:

	Latokartanon nuorisosiirtola.	Tuusulan työsiirtola.	Yhteensä.
Touko—kesäkuu
Heinäkuu	30	38	68
Elokuu	36	48	84
Syyskuu	41	53	94
Lokakuu	35	44	79
Marraskuu	37	3	40
Joulukuu	36	—	36

Kaupungin kustannukset työttömien sijoittamisesta nuoriso- ja työsiirtoloihin nousivat yhteensä 74,516: 80 markkaan ¹⁾.

Erikoisasutustoiminta. Erikoisasutustoiminnasta tammikuun 10 p:nä 1934 annetun lain mukaan, joka on voimassa v:n 1936 loppuun, on maatalousministeriö oikeutettu työttömyyden torjumista silmälläpitäen ostamaan tarpeellisia maatalouskiinteistöjä sekä teettämään niin hyvin jo perustetuilla kuin perustettavilla asutustiloilla varatoina maankuivaus-, raivaus-, tie-, rakennus- y.m.s. töitä. Koeajan jälkeen maatalousministeriö voi luovuttaa tällaisia tiloja sopiville työttömille asutustiloiksi. Kaupungin työnvälitystoimistossa toimeenpantu koemerkintä osoitti, että työttömien joukossa oli kaikkiaan 374 asutustilalliseksi halukasta ja sopivaa miestä. Valtion asettaman ehdon mukaisesti kaupunginvaltuusto toukokuun 2 p:nä 1934 päätti, että kaupunki sitoutuu avustamaan helsinkiläisiä työttömiä siirtymään asutustilalliseksi suorittamalla valtiolle asutettavain työttömäin hyväksi välttämättömän maatalousirtaimiston, kotieläinten, siemenen y.m.s. hankintaa varten enintään 10,000 markkaa henkilöä kohden. Asutusvaratöihin saatiin syyskuussa 1934 lähettää 22 miestä, joista kuitenkin vain pieni osa aikanaan tulee saamaan asutustilan viljeltäväkseen.

Metsätökurssit. Koska katsottiin mahdolliseksi sijoittaa helsinkiläisiä työttömiä metsätöihin, tällaisiin töihin tottuneista työntekijöistä kun muuta-

¹⁾ Vrt. tämän kert. s. 194*, alav. 2 ja s. 201*, alav. 3 ja 4.

min paikoin oli ilmoitettu olevan jonkin verran puutetta, kaupunginhallitus joulukuun 14 p:nä 1933 asetti komitean laatimaan ehdotusta metsätyöntekijäin kurssien järjestämiseksi. Komitea lähetti metsänhoitajan tutustumaan maassa käynnissä oleviin metsätyökursseihin saaden asiasta kirjallisen selonteon. Koska komitea kuitenkin tuli siihen tulokseen, että tällaisia kursseja tuskin voitiin ajatella järjestettäväksi muulla tavoin kuin metsähallituksen toimesta, kaupunginhallitus toukokuun 11 p:nä 1934 komitean esityksestä päätti metsähallitukselta tiedustella, katsoiko tämä mahdolliseksi järjestää metsätyökurssit tahi -kursseja Helsingin kaupungin työttömille. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö ilmoitti sittemmin asettaneensa metsähallituksen käytettäväksi määrärahan metsänhakkuukurssien järjestämiseksi osin siirtovaratyömaiksi järjestettyjen metsähallinnon tierakennustöiden jatkoksi, näiden töiden keskeytyessä talven johdosta, osin asutuskeskusten työttömien perehdyttämiseksi metsätöihin, tarkoitettuina etupäässä perheettömille, metsätöihin fyysisiä edellytyksiä omaaville työttömille. Ensiksimainitunlaatuksille hakkuukurssuille Alajärven sekä Virtain ja Alavuuden pitäjissä varattiin Helsingin kaupungille 72 työpaikkaa suunnitelman mukaisesti joulukuun 15 p:n 1934 ja huhtikuun 15 p:n 1935 väliseksi ajaksi. Toiseen ryhmään kuuluvista hakkuutöistä osoitettiin kaupungille Korkeakoskelta 80 työpaikkaa arvion mukaan marraskuun 1 p:n 1934 ja toukokuun 1 p:n 1935 väliseksi ajaksi. Hakkuutyömailla oli suoritettava samat työpalkat kuin vapailla työmarkkinoilla.

Varatöiden järjestäminen henkisen työn tekijöille. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ilmoitettua suunnittelevansa töiden järjestämistä työttömille henkisen työn tekijöille sijoittamalla heidät ylimääräisiin töihin valtion virastoissa ja laitoksissa sekä tiedusteltua, oliko kaupunki suostuvainen osallistumaan näiden töiden järjestelyyn sikäli kuin oli kysymys helsinkiläisille osoitetuista varatyöpaikoista suorittamalla valtiolle kunkin varatyöhön osoitetun työttömän helsinkiläisen kohdalta 6 markkaa työpäivää kohden, kaupunginvaltuusto päätti joulukuun 5 p:nä 1934 tähän suostua. V:n 1935 aikana tulisi arvion mukaan järjestettäväksi työtä kuuden kuukauden aikana n. 400 helsinkiläiselle henkisen työn tekijälle. Tarkoitusta varten asetettiin komitea, jonka menot jaettaisiin tasan valtion ja kaupungin kesken. Kaupungin osuus menoista oli v. 1934 21,991: 60 markkaa.

Yksityisten avustustoiminta. *Helsingin kaupunkilähetys.* Kaupunginhallitus on jatkuvasti myöntänyt avustusta Helsingin kaupunkilähetykselle, joka on ylläpitänyt omaa naisten työtupaa ja järjestänyt naisten ammattikursseja kaupungin ja valtion myöntämillä varoilla. Seuraava taulukko osoittaa sille v. 1931—34 myönnettyjen apurahojen määrän:

	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.
	Markkaa ja penniä.				
Kaupunginapu	199,800	266,400	266,400	140,000	872,600
Valtionapu	199,800	241,000	241,000	70,671 25	752,471 25
Yhteensä	399,600	507,400	507,400	210,671 25	1,625,071 25

Näillä apurahoilla Kaupunkilähetys pystyi talvikuukausina järjestämään työtä v. 1931 n. 100 naiselle, v. 1932 ja 1933 n. 110 naiselle ja v. 1934 80 naiselle. Tällä tavoin avustetut naiset olivat yleensä vanhahkoja ja vähemmän työkykyisiä.

Ammattienedistämislaitoksen kurssitoiminta. Ammattienedistämislaitoksen anottua vapautusta kaupungilta saamansa 1,000,000 markan lainan koron maksamisesta v:lta 1931—33 kaupunginvaltuusto vapautti laitoksen sanotusta koronmaksuvelvollisuudesta ottaen huomioon, että Ammattienedistämislaitos oli järjestänyt maksuttomia kursseja työttömille. Kaupunki kustansi kurssilaisille ilmaisen ruoan. Kaupungin täten kärsimä korkomenetys oli yhteensä 150,000 markkaa, kun taas Ammattienedistämislaitos järjesti seuraavat kurssit:

Kurssin toiminta-aika ja laatu.	Kurssien toiminta-aika, viikkoa tai kuukautta.	Ilmoittautuneita kurssilaisia.	Opiskelijoita kurssien päättyessä.
<i>Helmikuun 1 p:stä—toukokuun 1 p:ään 1932.</i>			
Talonmiesten kurssi I	3 v.	106	100
S:n II	3 »	130	102
Pesu- ja silityskurssi naisille I	3 »	37	31
S:n II	3 »	41	25
<i>Yhteensä</i>		314	258
<i>Helmikuun 9 p:stä—toukokuun 12 p:ään 1933.</i>			
Pesu- ja silityskurssit naisille:			
Pohjakurssi I	1 kk.	26	21
S:n II	1 »	26	21
S:n III	1 »	23	18
Jatkokurssi I	1 »	26	23
S:n II	1 »	26	21
<i>Syksyllä 1933.</i>			
Puuseppien kurssi	2 »	33	19
Pesu- ja silityskurssi naisille	1 »	23	19
<i>Yhteensä</i>		183	142

Kaupungin kurssilaisille myöntämän ilmaisen ruoan kustannukset nousivat v. 1932 13,988: 05 markkaan, v:n 1933 kevätkautena 15,915 markkaan ja syyskautena 9,700 markkaan.

V:n 1934 syksyllä Ammattienedistämislaitos kaupungin ja valtion avustuksin järjesti 2 1/2 viikkoa kestäväen sähkömiesten kurssin 10—40 oppilaalle sekä 2 viikkoa kestäväen työkaluntekijäinkurssin 15—40 oppilaalle. Näiden kurssien järjestämiseksi kaupunginhallitus myönsi 5,310 markan apurahan.

Muu yksityisten järjestämä kurssitoiminta. Kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus ovat edelleen myöntäneet apurahoja alla mainituille yhdistyksille ja järjestöille ammattikurssien järjestämiseksi työttömille:

	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.
Markkaa ja penniä.					
Helsingin konttorityöntekijäin osastolle n:o 44	10,000	32,571 35	—	—	42,571 35
Helsingfors svenska kontoristföreningille	10,000	12,000	—	—	22,000
Liikealalla toimivien keskusavustustoimistolle	—	75,000	173,507 50	98,942 70	347,450 20
Suomen merimiesten ja lämmittäjäin unionille ammattikurseja vart. työttöm. merimiehille	—	—	24,563 50	—	24,563 50
Valtion ja kaupungin yhteiselle toimikunnalle ammattikurseja vart. työttöm. merimiehille	—	—	25,000	1,000	26,000
Naisjärjestöjen hätäapukomitealle ammatti- ja talouskurseja varten työttömille keski- luokan naisille	—	—	75,000	—	75,000
S:n tekokukkien valmistuskurseja varten 15—16 vuotiaille tytöille	—	—	—	17,500	17,500
<i>Yhteensä</i>	20,000	119,571 35	298,071	117,442 70	555,085 05

Muu kaupungin avustama työttömyyden lieventämistä tarkoittava toiminta. Kaupungin varoista myönnettiin vielä seuraaville yhdistyksille ja järjestöille alla mainitun suuruiset apurahat työttömyyden aiheuttaman hädän lieventämiseksi:

	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.
	Markkaa ja penniä.				
Helsingin ammatill. paikallisjärjestön työttömyyskomitealle vuokran ja toimintakulujen peittämiseksi	32,000	38,400	38,400	31,500	140,300
Naisjärjestöjen hätäapukomitealle vuokran ja toimintakulujen peittämiseksi	10,000	—	—	—	10,000
Nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle yömajaa varten	—	¹⁾ 38,000	42,000	40,000	120,000
Kristilliselle ylioppilaslaitolle yömajaa varten	—	—	—	1,900	1,900
Pelastusarmeijalle lämmittelytupaa varten	—	—	—	18,000	18,000
Yhteensä	42,000	76,400	80,400	91,400	290,200

Kokonaiskustannukset niiden toimenpiteiden johdosta, joihin oli ryhdytty työttömyyden ja sen seurausten vastustamiseksi, nousivat v. 1931—34 seuraaviin määriin, jotka ovat jaoiteltuina talousarvion nimikkeiden mukaan:

Talousarvion nimike.	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.	
	Markkaa ja penniä.					
Yleiset varatyöt	20,067,153	37 18,856,203	85 14,199,527	45 10,600,000	— 63,722,884	67
Herttoniemen työt	14,981,364	95 13,002,061	20 8,396,662	90 6,302,734	40 42,682,823	45
Ylimääräiset työt	—	5,437,402	05 2,055,310	25 2,741,802	25 10,234,514	55
Yleiset satamavaratyöt	—	—	4,000,000	2,000,000	6,000,000	—
Yleiset varatyöt työttömyyslainan varoilla	—	—	—	9,085,773	9,085,773	—
Ruoanvastiketyöt:						
työkustannukset	—	—	619,583	40 —	—	—
työntekijäin lisäruoka	—	—	²⁾ 130,687	—	—	—
komiteamenot	—	—	79,175	55 —	—	—
Naisten työtupa	369,213	20 418,022	85 395,134	60 399,024	25 1,581,394	90
Naisten ammattikurssit	1,460,677	65 1,576,852	20 1,328,327	65 839,494	55 5,205,352	05
Miesten opinto- ja ammattikurssit	—	—	286,371	20 139,623	30 425,994	50
Kaup. valtuuston käyttövarat työttömyyden varalta:						
ruoanjakelu	209,675	60 3,743,262	75 1,537,934	70 —	— 5,490,873	05
muu avustustoiminta	1,060,000	— 382,670	40 586,125	50 391,869	90 2,420,665	80
Kaup. hallituksen käyttövarat työttömyyden varalta	—	— 377,655	60 687,183	25 1,299,966	25 2,364,805	10
Kaupunginvaltuuston yleiset käyttövarat	20,000	— 160,071	35 —	— —	— 180,071	35
Kaupunginhallituksen yleiset käyttövarat	54,050	— 40,900	— —	1,900	— 96,850	—
Yhteensä	38,222,134	77 43,995,102	25 34,302,023	45 33,802,187	90 150,321,448	37

¹⁾ Siitä 8,000 markkaa huoneiston sisustamiseen. — ²⁾ Vrt. tämän kert. s. 193*. —
³⁾ Siitä 634,085: 85 markkaa on käytetty ennakkona v. 1932.

Seuraavat numerot osoittavat lähemmin, mihin tarkoituksiin määrärahat käytettiin:

Tarkoitus, johon määräraha on käytetty.	1931.	1932.	1933.	1934.	1931—34.
	Markkaa ja penniä.				
Kaupungin yleiset vara- ja ylimääräiset työt	35,048,518 32	36,818,477 15	27,189,836 85	30,230,309 65	129,287,141 97
Yleisiä töitä varten myönnetyt avustukset	—	1,007,953 80	1,629,658 85	500,000 —	3,137,612 65
Kaupungin lähimetsien rai- vaus- ja puhdistushak- kuutyöt	—	—	—	347,173 10	347,173 10
Naisten työtupa ammatti- kurssineen	1,603,376 35	1,728,475 05	1,453,732 25	1,041,600 30	5,827,183 95
Kotitalouslautakunnan kurssitoiminta	26,714 50	—	—	39,418 50	66,133 —
Kaupungin järjestämät miesten ammatti- ja ope- tuskurssit	—	356,682 35	264,086 20	139,623 30	760,391 85
Työttömien opiskelu kan- sanopistoissa	—	—	—	10,200 —	10,200 —
Ruoanjakelu työttömille työntekijöille ¹⁾	²⁾ 209,675 60	3,846,584 75	1,565,299 70	—	5,621,560 05
Ruokalippujen jakaminen työttöm. konttoristeille	60,000 —	145,000 —	109,000 —	34,500 —	348,500 —
Valtion varatoissa olevien helsinkiläisten avustam.	3,000 —	249,655 60	768,893 15	³⁾ 966,832 30	1,988,381 05
Köyhäinholitolautakunnan jakamat luontois- ja vuokra-avustukset	1,009,050 —	—	—	—	1,009,050 —
Viljelyspalstatoiminta	—	—	15,544 60	36,267 65	51,812 25
Metsätyökurssien järjestä- misestä aiheutuneet komi- teaa- y. m. menot	—	—	1,400 —	5,602 —	7,002 —
Työttömien sijoittaminen nuoriso- ja työsiirtoloihin	—	—	—	⁴⁾ 74,516 80	74,516 80
Varatöiden järjestämisestä henkisen työn tekijöille aiheut. komiteamenot . .	—	—	—	21,991 60	21,991 60
H:gin kaupunkilähetyksen järjestämien naisten am- mattikurssien avustam.	199,800 —	266,400 —	266,400 —	140,000 —	872,600 —
Ammattienedistämislaitok- sen kurssitoim. avustam.	—	13,988 05	25,615 —	5,310 —	⁵⁾ 44,913 05
Liikealalla toimivien kurssi- toiminnan avustaminen	20,000 —	119,571 35	173,507 50	98,942 70	412,021 55
Merimiesten ammattikurs- sien avustaminen	—	—	49,563 50	1,000 —	50,563 50
Naisjärjestöjen hätäapuko- mitean kurssitoiminnan avustaminen	—	—	75,000 —	17,500 —	92,500 —
Muut yksityisille järjestöille myönnetyt avustukset . .	42,000 —	⁶⁾ 76,400 —	80,400 —	91,400 —	290,200 —
Yhteensä	38,222,134 77	44,629,188 10	33,667,937 60	33,802,187 90	150,321,448 37

¹⁾ Ammattikurssilaisten ruokakustannuksia lukuunottamatta; vrt. tämän kert. s. 190* ja 199*. — ²⁾ Siitä 41,520: 70 markkaa ruokailuhuoneiston sisustamiseen. — ³⁾ Tähän sisältyvät myöskin nuoriso- ja työsiirtolaisten matkakustannukset. — ⁴⁾ Vrt. alav. 3. — ⁵⁾ Lisäksi kaupungin korkomenetys, 150,000 markkaa, vrt. tämän kert. s. 199*. — ⁶⁾ Siitä 8,000 markkaa N. M. K. Y:n yömajan sisustamiseen. — ⁷⁾ Siitä 634,085: 85 markkaa ennakona v:n 1933 ruoanvastiketyömäärärahaista. — ⁸⁾ Vrt. alav. 6.

Työttömyyden kaupungille aiheuttamat menot eivät kuitenkaan rajoituneet yksinomaan jo mainittuihin. Vara- ja ylimääräisiin yleisiin töihin, ammattikursseille, työsiirtoloihin y.m. sijoitettujen henkilöiden lisäksi oli nimittäin huomattava määrä työttömiä, joita köyhäinhoidon oli avustettava, koska heille ei muuten voitu järjestää toimeentulomahdollisuutta. Kaupungin suoranaisiin työttömyyden aiheuttaman puutteen lievittämismenoihin kuuluu siis myöskin suuri osa v. 1931—34 tavattomasti lisääntyneistä köyhäinhoitokuluista.
